Bayer Zsolt: Magyar zsoltár

2009 június 07. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

"Megtettem mindent, amit megtehettem, / kinek tartoztam, mindent megfizettem. / Elengedem mindenki tartozását, / felejtsd el arcom romló földi mását." Ez a felirat áll azon a síron. Odakint a Házsongárdi temet?ben. Ahová nem lehet belépni befelé kunkorodó lélekkel.

Hisz nem lehet olyan lélekkel összebékülni múlttal, jelennel, históriával. Aki meg ilyesféle dolgokkal nem tud összebékülni, annak úgyis befelé fog kunkorodni a lelke…

"A tavasz jött parttalan id?ben / s megállt a házsongárdi temet?ben."

Csak így lehet oda megérkezni. Érteni úgysem lehet – csak érezni. Ahogy Áprily Lajos érezte.

De az a sírfelirat nem az ? sírján áll. Hanem Dsida Jen?én. Dsida Jen?nek pedig éppen harmincegy esztend? adatott. Vannak minekünk költ?ink, kiknek felettébb kevés id? jutott. De hogy mi a kevés, néz?pont kérdése. Kevés-e megszületni 1907-ben Szatmárnémetiben, s meghalni 1938-ban Kolozsvárott, a kórházban, egy menthetetlenül beteg szív miatt? Talán kevés. Mégis, valahogyan az ilyen kevesekb?l áll össze aztán a nemzet ezer esztendeje. Pet?fi Fehéregyházán, az orosz dzsidás lándzsájával szívében, Dsida Jen?nk Kolozsvárott, a betegség szomorúságával szívében – nekünk meg marad az örökkévalóság. Csak már észre sem vesszük.

Benedek Elek istápolta Dsidát. Elek apó látta, tudta, érezte, hogy ez a gyönge fiú érdemes rá. S a gyönge fiú egész életében nem akart semmi mást, csak költ? lenni. Nem akarta Dante nyomán megjárni a poklot sem, a purgatóriumot sem, talán csak a paradicsomot… ? csak dalolni akart.

Olyasféle felesleges apróságokról, mint szerelem, tavasz, öröm, bánat, leány s asszony. Olyasféle felesleges apróságról, mint a világ…

Igazán nem tehetett róla, hogy közbeszólt ez-az.

Közbeszólt, közbeüvöltött egy világháború, s mindjárt rá Trianon, s a gyönge fiú, ki csak dalolni akart, ki Elek apó Cimborájában közölte verseit, s aki igen korán, már-már kamaszként ott volt, ott lehetett a marosvécsi Helikon legendás asztalánál – nos, ez a gyönge fiú hirtelen feln?tt.

Talán a szíve is erre ment rá, erre a hirtelen felnövésre.

Ült a gyönge fiú, a Helikon asztalánál, a Társaságban, melynek tagjai voltak Áprily Lajos, Reményik Sándor, Tompa László, Bartalis János, Kós Károly, Bánffy Miklós, Kuncz Aladár, Makkai Sándor, Molter Károly, Karácsony Ben?, Tabéry Géza, Szentimrei Jen?, Tamási Áron, Kacsó Sándor, Wass Albert.

Egy ilyen névsorral nagyjából átmenthet? az örökkévalóság…

Ült közöttük a gyönge fiú, aztán feln?tt, belen?tt a bús magyar sorsba, aztán meghalt. S kiköltözött a Házsongárdi temet?be. De még miel?tt elment, itt hagyta a dalokat. A Dalt. A Psalmus Hungaricust…

"Vagy félezernyi dalt megírtam /s e szót: magyar, / még le nem írtam. / Csábított minden idegen bozót, / minden szerelmet bujtató liget. / Ó, mily hályog borult szememre, / hogy meg nem láttalak, / te elhagyott, te bús, kopár sziget, / magyar sziget a népek Óceánján!"

Így kezd?dik Dsida Magyar zsoltára. És a vissza-visszatér? strófa:

"Epévé változzék a víz, mit lenyelek, /ha téged elfelejtelek! / Nyelvemen izzó vasszeget / üssenek át, / mikor nem téged emleget! / Húnyjon ki két szemem világa, /mikor nem rád tekint, /népem, te szent, te kárhozott, te drága!"

A nyitó és záró sor között: egy rövid élet. Ami, innét szemlélve, nem is olyan rövid. Mert iszonyú hosszú úton lehet csak végig menni rajta. Holnap hetvenegy esztendeje, hogy a kolozsvári kórházban meghalt Dsida Jen?, s kiköltözött a Házsongárdi temet?be. Ahová befelé kunkorodó lélekkel menni nem lehet. De úgy élni sem lehet. Vagy talán lehet. Csak nem érdemes…

Bayer Zsolt , magyarhirlap.hu

Ajánló